

Milieu

Dichterbij

De MEGAFOON is een Nieuwsbrief van de Stichting Milieu Dichterbij (SMD) en de Vereniging Tegen Milieubederf (VTM)

Stichting Milieu Dichterbij
K.v.K. nr.: 24379846, opgericht 28-06-05
Bezoek adres: Coolsingel 57, 3012 AB Rotterdam
Postadres: Postbus 21690, 3001 AR Rotterdam
Telefoon: 010- 4771874
E-mail: info@milieudichterbij.nl
Website: www.milieudichterbij.nl
Bestuur SMD: Lilian van der Horst,
voorzitter / secretaris
Ton Kurvers, penningmeester

Vereniging Tegen Milieubederf
In en Om het Nieuwe- Waterweggebied
K.v.K. nr.: 40385009, opgericht 14-11-1963, PB 773500 /
ABN AMRO 506943372

Postadres: Postbus 21690, 3001 AR Rotterdam
Telefoon: 010- 4771874
E-mail: vtm@vtm-milieu.nl
Website: www.vtm-milieu.nl

Bestuur VTM: Lilian van der Horst,
voorzitter / secretaris 010 415 11 88
Fred van der Drift,
alg. bestuurslid 010 473 74 93
Ton Kurvers,
bestuurslid R.O.,
penningmeester 010 415 23 24

Bijdragen van: L. Venema,
R. van der Drift,
L. van der Horst,
I. van Overbeek,
Wim Warnaar en
A.J. Kurvers

Eindredactie: I. van Overbeek,
R. van der Drift,
L. van der Horst

Drukwerk: Nolin Uitgevers B.V.
www.nolin.nl

Verschijnt 4 keer per jaar in een oplage van 500 stuks
en wordt verspreid onder relaties, overheden en leden.

Rotterdam, Nr. 4 – 2010

Foto's op de kافت:

Linksboven: Workshop 'Van Rommel tot Rijkdom'
bij Humanitas-Bergweg
Linksonder: Kinderen bij het bord van de Bergboezem Berkel
Rechtsboven: Historische kaart De Drie Schieën (1512)
Rechtsonder: Wethouder Van Lith van Westvoorne
reikt KICI-cheque uit aan de SMD

Van de voorzitter

Bericht van de "Groene kant" van de Coolsingel 2

Algemeen

De geruisloze opmars van de dwergdeeltjes 3
Betekent minder voedsel verspillen minder honger? 5

Stichting Milieu Dichterbij

Activiteiten

Nieuwe website SMD! 7
'Waterschatjes' in de Tweede Kamer 7
Foto-impressie Klimaatmarkt Hellevoetsluis 2010 8
"De generatie van nu leeft veel te royaal" - 8
Thema Energie in de Herensoos 8
Gastlessen 'Sarah's Wereld' starten in Leidschendam-Voorburg 9
Eerste Plastic Power-les op de St. Bernardusschool in Schiedam 10
Uitreiking KICI-cheque aan de SMD door wethouder
Van Lith van Westvoorne 10
Succesvolle workshop 'Van Rommel tot Rijkdom' 11
Uitgevoerde projecten van de SMD in derde en vierde kwartaal 2010 11

Vereniging Tegen Milieubederf

Nieuwe website VTM! 12

VTM-dossiers

Nieuws uit Het Buytenland van Rhooen 12
De aan(deel)houder wint in de Bergboezem Berkel 13
Natuurmonumenten kapkampioen 14
Hoge Brug in Overschie te smal voor scheepvaart 15

Inspraak / Rechtspraak

17

Wetenswaardig

Bescherming groen met name in Rotterdam zaak van lange adem 18
Hommeles voor iedere natuurklus 19
200 mensen gevraagd!! 19

De VTM steunt u bij inspraak en actie

20

Doelstelling SMD

Stichting Milieu Dichterbij (SMD) is een voortzetting van het projectbureau Milieucommunicatie Rijnmond, destijds onderdeel van de Vereniging Tegen Milieubederf (VTM). De SMD wil een gezonde en duurzame samenleving bereiken door middel van een milieueducatie en -communicatieaanbod aan de diverse doelgroepen in de samenleving. Het doel is via kennisoverdracht het milieubewustzijn te bevorderen. De SMD is een non-profitorganisatie, werkt volgens de richtlijnen van het CBF-keur voor kleine organisaties en heeft de ANBI-status.

Doelstelling VTM

De Vereniging Tegen Milieubederf (VTM) is in 1963 te Vlaardingen opgericht bij Koninklijk Besluit als Vereniging Tegen Luchtverontreiniging. De VTM behartigt statutair de belangen van de bewoners van Rijnmond en omgeving ten behoeve van een gezond leefmilieu. Zij zet zich in voor het behoud van natuur en het open landschap en tegen lucht-, water- en bodemverontreiniging en geluidshinder.

VAN DE VOORZITTER

BERICHT VAN DE 'GROENE KANT' VAN DE COOLSINGEL

Van Rommel en Rijkdom

“Met hetzelfde gemak gooi je het in de ...”, roept clown Ronald McDonald. “In de àf-vàl-bàk”, scanderen de kinderen in koor. Of het nu tijdens de Duurzame Markt van Bruisend Brielle is, de Klimaatmarkt in Hellevoetsluis of na de workshop ‘Van Rommel tot Rijkdom’ in Humanitas, alle toehoorders weten waar hun afval heen moet.

Maar daarna? Oma's gepoetste meubeltjes, overbodige kleding of lege flessen verdwijnen met één worp uit het zicht. Maar zijn daarmee niet waardeloos geworden. In afval zit geld. Veel geld, als wij de regering mogen geloven. De pot met afvalverwijderingsbijdragen is vol volgens de beleidsmakers. Afvalverwerkers gebruiken nauwelijks de bijdrage die in elke witgoed- en elektronica-bon zit. De overbodige broeken en jassen in de kledingbakken leveren wat op. Direct en indirect. In afvalverwerking zit naast werk ook een stuk maatschappelijk verantwoord ondernemen, MVO voor de *insiders*.

Van *re-cycle* naar *we-cycle* is een voortschrijdende gedachte, die zich duidelijk manifesteert in de afvalbranche. Op de lijst van co-financiers van klimaat- en leefomgevinglessen prijken naast fondsen en banken nu ook de afvalverwerkingsbedrijven. Op de juiste wijze verzameld, dient onze rommel ter verrijking en verbreding van de opvoeding van onze kinderen. En van hun ouders, zo blijkt uit de verhalen in de klas. Veel kinderen kijken met kritisch oog naar de weggeworpen waterflessen van hun ouders, nadat zij die zelf tijdens de ‘Opgeruimd St(r)aat Netjes’-zwerfafvalacties met grijpers uit de struiken visten. Het *spin-off* effect, de meerwaarde, de win-winsituatie zal de wethouder zeggen die samen met de stralende kinderen de pers haalt. Schone schoolomgeving voor nu, minder kosten voor zwerfafval vegen in de toekomst. Dat alles omdat veel bedrijven zich aansluiten bij de huidige tendens om mede hun verantwoordelijkheid te nemen voor de samenleving. Mede, naast de overheid, die zich meer en meer terugtrekt, zoals wij in 2011 zullen ondervinden.

Duurzame Dinsdag, in september, is een van de investeringen van de overheid die niet wegbezuinigd is. Zowel SMD als VTM vielen dit jaar in de prijzen. Het duurzame initiatief ‘Waterschatjes’ van de SMD mocht de aftrap geven van de presentatie op het Binnenhof. Het idee van de bewonersgroep Behoud Schieveense Polder om een weilandkavel met weidevogelnesten te laten adopteren, is genomineerd voor verdere uitwerking in Zuid-Holland. Interessant voor ondermeer de transportsector om CO₂-compensatie in eigen Rotterdamse achtertuin te realiseren en niet in bijvoorbeeld de bossen van Paraguay. Verrijking van de polders door agrarisch weidevogelbeheer versus verrommeling met ruigten en rietkragen, daar is een economische pijler voor nodig. Goed en groen ondernemen verzekert die duurzaam-economische pijler.

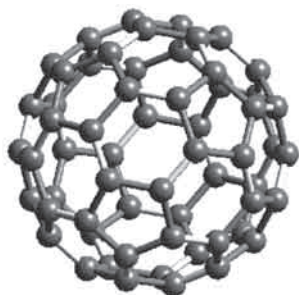
Stadhuis Rotterdam aan de Coolsingel

Over taalverrommeling is publiekelijk aan de bel getrokken. Over taalverrijking wordt niet gesproken. In het kielzog van nieuwe duurzaamheidopgaven experimenteren reclamemakers met neologismen en stijlbloemen. De slogans ‘Change’ en ‘yes we can’ zijn allang niet *cool* meer. ‘There is no change without a rebel’ klinkt al wat avontuurlijker, net als de slootjesspringende durfals op de vernieuwde sites van SMD en VTM. Het belerende ‘verbindt uw naam met duurzaamheid’ doet het niet zo goed als de reclame-tekst ‘straalt menselijke warmte uit’,. Bij *feel good* op je bord, voelen we de *wellness* over ons heen komen. Een bloemlezing, verzameld vanuit de winkelwagen, levert op: ‘community trade’, ‘produzione integrale’ en ‘ecologie technologique’. Die duurzame artikelen hebben duidelijk wat CO₂-kilometers gekost, maar bewijzen desondanks dat ‘actief mondiaal beleid’ geen lege leuze is.

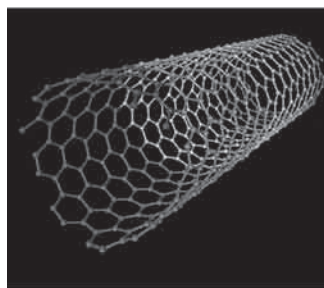
Ook op het gebied van ruimtelijke ordening waait er iets van dat mondiale beleid naar Nederland. Engelse wetenschappers introduceren ‘Budging Knowledge Systems’ (BKS): het aan elkaar knopen van kennisnetwerken. De omgevingskennis van de ervaringsdeskundigen - lees: bewoners - koppelen aan de technische kennis van de milieuprofessionals. Zou het dan toch goed komen met onze bedreigde polders? Met deze gedachte wensen besturen en medewerkers van SMD en VTM u een goed 2011.

De Stichting Milieu Dichterbij besteedt in haar projecten bijzondere aandacht aan de relatie tussen gezondheid en milieufactoren. In de Megafoon worden onderwerpen belicht vanuit het landelijke netwerk Gezondheid en Milieu.

DE GERUISLOZE OPMARS VAN DE DWERGDEELTJES

Een buckyball

Een koolstofnanobuis

NANOTECHNOLOGIE: HET NIEUWE ASBEST?

De wetenschap sleutelt al decennialang aan microscopisch kleine deeltjes. Toch dringt nauwelijks iets door tot burgers over de kansen en risico's van deze nanomaterialen en het gebruik ervan in consumentenartikelen. Een nationale maatschappelijke dialoog over nanotechnologie moet hierin verandering brengen. De wetgeving loopt intussen mijlenver achter op de ontwikkelingen van deze futuristisch aandoende techniek.

Door Isolde van Overbeek

Bijna de helft van de Nederlanders heeft nog nooit gehoord van 'nanotechnologie', zo blijkt uit onderzoek van de Commissie Maatschappelijke Dialoog Nanotechnologie (CieMDN). Toch bestaat het begrip nanotechnologie al sinds 1974. De afgelopen jaren verschenen mondjesmaat

WAT IS NANO?

'Nano' is afgeleid van het Latijnse woord '*nanus*', dat dwerg betekent. Nano is ook - net als milli en micro - een voorvoegsel in namen van maten en eenheden ter aanduiding van een miljardste deel van iets. Eén nanometer is dus één miljardste meter, oftewel één miljoenste millimeter. Dat is onvoorstelbaar klein. Nanodeeltjes zijn iets groter dan atomen (0,060 nm tot 0,275 nm) en eenvoudige moleculen. Ter vergelijking: de dikte van een menselijke haar is 80.000 nanometer (oftewel 0,08 millimeter).

Bij nanotechnologie draait het om het waarnemen, bestuderen, en manipuleren van enkele atomen en moleculen, oftewel wetenschap en technologie op de schaal van 1 tot 100 nanometer (nm). De uitvinding van zeer krachtige microscopen maakte de weg vrij voor deze technologie. Zo stelde de *scanning tunneling* microscoop (rastertunnelmicroscoop) uit 1981 wetenschappers in staat om individuele atomen waar te nemen, een revolutie. Met de *atomic force* microscoop (1986) konden atomen zelfs worden verplaatst.

artikelen over dit onderwerp in de krant. De CieMDN wil het debat, dat vooral in kleine kring wordt gevoerd, breder trekken naar een maatschappelijke dialoog. Hiervoor werd anderhalf jaar geleden de stichting Nanopodium opgezet met subsidie van de overheid.

Roet

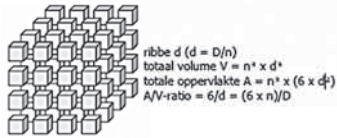
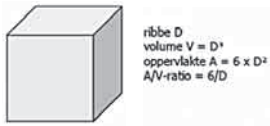
Op zich zijn nanodeeltjes geen nieuw fenomeen. Ze komen bijvoorbeeld van nature voor als nanozoutdeeltjes in zilte zeelucht, of als bijproduct van onvolledige verbranding in benzine- en dieselmotoren in de vorm van roet. Maar hun bestaan werd pas ontdekt met de uitvinding van krachtige microscopen, zo'n 20 jaar geleden. "Wat nieuw is, is dat nanodeeltjes speciale eigenschappen blijken te bezitten," vertelt Fleur van Broekhuizen, onderzoekster bij het Amsterdamse onderzoeks- en adviesbureau IVAM. "Ook nieuw is dat je op zo'n kleine schaal structuren kunt manipuleren. Je kunt nanodeeltjes bijvoorbeeld van verschillende *coatings* (laagjes) voorzien, waardoor er een soort uistruktuur ontstaat." Bij de huidige nanotechnologie worden de piepkleine deeltjes bewust vervaardigd.

Buckyball

Vijftientig jaar geleden ontdekten wetenschappers aan de Texaanse Rice University bij toeval de zogenaamde *buckyball*: een bolvormige structuur, opgebouwd uit 60 koolstofatomen, met een doorsnede van ongeveer 1 nanometer. De piepkleine bolletjes bleken bijzondere eigenschappen te hebben: stabiel, amper reactief, bestand tegen hoge druk en temperatuur en een holle structuur waarin andere atomen passen. Enkele jaren later, in 1991, kwam de Japanner Sumio Iijima holle cilinders van koolstofatomen tegen bij het bestuderen van roetdeeltjes. De ultrakleine rolletjes 'kippengaas' bleken licht in gewicht, buigzaam en ijzersterk. Onderzoek naar koolstofnanobuisjes is de afgelopen tien jaar geëxplodeerd. Het aantal mogelijke toepassingen is vele malen groter dan die van de *buckyballs*.

Nanopoeder

Nanodeeltjes kunnen een heel andere kleur, dichtheid, warmte- of stroomgeleiding hebben dan de grotere deeltjes van dezelfde stof. Als voorbeeld noemt Fleur van Broekhuizen de stof titaniumdioxide. Wanneer deze stof tot nanopoeder wordt vermalen, veranderen de eigenschappen. Dat komt omdat de chemische eigenschappen van een stof afhankelijk zijn van de verhouding tussen de oppervlakte en het volume van de deeltjes. Een klein deeltje heeft een relatief groot oppervlak vergeleken met een groter deeltje (zie figuur 1). Daardoor zijn nanodeeltjes reactiever dan deeltjes op milli- en micrometerniveau. Ook kunnen nanodeeltjes elektrische eigenschappen hebben.

Figuur 1. Bij een kleiner volume wordt het oppervlak relatief groter. Een kubus met een ribbe van 4 cm heeft een inhoud van 64 cm³ en een oppervlak van 96 cm² (opp./vol. = 1,5/cm); een kubus met een ribbe van 1 cm heeft een inhoud van 1 cm³ en een oppervlak van 6 cm² (opp./vol. = 6/cm).

Zonnebrandcrèmes

Anno 2010 bevatten tal van consumentenartikelen industrieel vervaardigde nanodeeltjes: cosmetica, textiel, voeding, koelkasten, enzovoort. Koolstofnanobuisjes zitten in fietsframes en tennisrackets om ze lichter en sterker te maken. Nanodeeltjes van titaniumdioxide en zinkoxide worden toegepast in zonnebrandcrèmes om schadelijke zonnestraling (UV-B) te verzwakken en witkleuring van de huid door de crème te voorkomen. Nanozilver heeft een antimicrobiële werking (giftig voor bacteriën, schimmels en sommige virussen) en wordt daarom gebruikt in onder andere sokken, deodorant en pleisters.

Nanonaise

Frans Kampers, onderzoeker bij Wageningen Universiteit, ziet vooral voordelen van nanotechnologie. "Nanotechnologie is fantastisch. We kunnen er heel veel mee," zei hij op het debat over nanotechnologie dat de Consumentenbond in oktober organiseerde. Verpakkingen kunnen aangeven of fruit al rijp is of nog even moet blijven liggen. Door waterdruppeltjes te omhullen met een dun olielaagje ontstaat 'nanonaise': mayonaise met 70 procent minder vet. Ook kunnen piepkleine bolletjes bepaalde voedingsstoffen op een specifieke plaats in het menselijke lichaam afleveren. Na de vele opgesomde voordelen erkende Frans Kampers dat er ook nadelen aan nanotechnologie kleven: "Je moet altijd bedacht zijn op onverwachte effecten."

Weinig bekend

Het probleem is dat er nog heel weinig bekend is over nanodeeltjes. Jacqueline van Engelen, onderzoekster bij het RIVM, legde tijdens het nanotechnologiedebat uit dat het erg moeilijk is om effecten te meten van nanodeeltjes. De deeltjes kunnen in allerlei vormen voorkomen, bijvoorbeeld als losse deeltjes of samengeklonterd. Worden ze opgenomen, en zo ja: hoe? Via de huid of via het speeksel? En wat gebeurt er dan in het lichaam? De vraag is ook of de huidige onderzoeksmethoden wel toereikend zijn om effecten van nanodeeltjes te meten.

REACH

Terwijl er steeds meer producten met nanodeeltjes op de markt komen, loopt de wetgeving hopeloos achter. Hier tekent zich een analogie af met synthetische chemische stoffen. De mondiale productie hiervan nam exponentieel toe tussen 1930 en 1995 (van 1 miljoen ton tot 400 miljoen ton), maar de risico's die deze stoffen met zich meebrachten voor de menselijke gezondheid en het milieu hoefden niet te worden bepaald. Die eis gold pas voor stoffen die vanaf 1981 op de markt kwamen. Na jarenlange strijd, waarbij vooral de chemische industrie dwars lag, werd de richtlijn voor chemische stoffen REACH (Registration, Evaluation

and Authorisation of Chemicals) met ingang van 1 juni 2007 van kracht. REACH moet de lacune op het gebied van schadelijkheid en risico's van chemische stoffen dichten.

Struikelblok

De chemische-stoffenrichtlijn bevat echter geen specifieke regelingen voor nanodeeltjes. Terwijl over de effecten van nanodeeltjes op mens en milieu nog veel onzeker is. Bestaande risicobeoordelingsmethoden zijn deels niet bruikbaar voor nanomaterialen. Nieuwe testmethoden zijn nog in ontwikkeling. Ook op het gebied van regelgeving bestaan knelpunten en onduidelijkheden, blijkt uit een onderzoek van het Centrum voor Milieurecht en andere onderzoeksinstituten. Een belangrijk struikelblok is dat een definitie van nanomaterialen ontbreekt. Een ander probleem is: wanneer wordt een stof in nanovorm als een aparte stof beschouwd? Eén en dezelfde stof kan bovendien in verschillende nanovormen voorkomen. Daarnaast is niet bekend of nanodeeltjes in producten zitten, er bestaat namelijk geen meldingsplicht. Jacqueline van Engelen van het RIVM liet tijdens het Consumentenbonddebat weten: "Als op de verpakking staat dat er nanodeeltjes in het product zitten, wil dat nog niet zeggen dat ze er daadwerkelijk inzitten. Maar als het niet op de verpakking staat, wil dat niet zeggen dat ze er niet in zitten."

Bekendmakingsplicht

Er komt in ieder geval een bekendmakingsplicht voor nano-ingrediënten in cosmeticaproducten. Vanaf 11 juli 2013 zal de Cosmetics Verordening met deze verplichting van toepassing zijn en de huidige Cosmetics Richtlijn vervangen. Het Europees Parlement vindt het noodzakelijk dat de menselijke gezondheid en het milieu worden beschermd en heeft daarom op 24 april 2009 een resolutie ingediend. Hierin wordt de Europese Commissie aangespoord tot spoedige herziening - binnen 2 jaar - van wetgeving ten aanzien van nanomaterialen. Tevens zouden fabrikanten die producten met nanodeeltjes op de markt brengen, aan een 'zorgvuldigheidsplicht' moeten voldoen.

Asbest

Vóór de Tweede Wereldoorlog was al bekend dat asbestvezels een gevaar voor de gezondheid van arbeiders konden vormen, maar dat heeft niet geleid tot maatregelen ter beperking van het gebruik van asbest. Gaat het nu dezelfde kant op met nanodeeltjes en nanotechnologie? Meer informatie: www.nanopodium.nl

Duits instituut voor risicobeoordeling wijst gebruik van nanozilver af

Het Duitse Bundesinstitut für Risikobewertung (nationaal instituut voor risicobeoordeling) adviseert fabrikanten af te zien van het gebruik van zilverdeeltjes of zilververbindingen op nanoschaal in levensmiddelen en producten voor dagelijks gebruik zolang de veiligheid niet gegarandeerd kan worden. Bekend is dat zilverionen levende cellen kunnen beschadigen. Daarop berust de antimicrobiële werking van zilver. Nanozilver is, waarschijnlijk doordat het zo klein is, giftiger dan groter zilver. Het kan eiwitten van bacteriën kapot maken, waardoor de cel uiteindelijk doodgaat. Maar wat brengt nanozilver in mensen teweeg?

BETEKENT MINDER VOEDSEL VERSPILLEN MINDER HONGER?

Samengesteld door Rob van der Drift

foto: verspilde producten

Top 10 meest verspilde producten (in kilogram)

1. Zuivel
2. Brood
3. Voorbewerkt voedsel
(kant-en-klaar, zoals pizza en Chinees eten)
4. Groenten
5. (Vers) fruit
6. Aardappelen
7. Vlees en vleeswaren
8. Koek en gebak
9. Oliën en vetten
10. Vis (Milieu Centraal, 2007)

Jaarlijks wordt in Nederland voor 4,4 miljard euro aan voedsel weggegooid, in de hele keten van producent tot en met de consument. Dat komt neer op 9,5 miljoen ton voedsel per jaar. Verder is geschat dat in Europa 89 miljoen ton voedsel per jaar weggegooid wordt of verloren gaat. Dat, terwijl mondiaal minstens 1 miljard mensen honger hebben. Maar ook in landen waar honger heerst gaat erg veel voedsel verloren bijvoorbeeld door ziekten en plagen tijdens de productie, en het gebruik van ontoereikende opslag, verpakking of transport.

Om aandacht te geven aan deze voedselverliezen in relatie tot honger in de wereld, stond Wereldvoedseldag dit jaar in het teken van voedselverspilling, op initiatief van het ministerie van LNV, Wageningen UR, Schuttelaar & Partners en de Boeddhistische Omroep Stichting.

De vraag is nu of het verminderen van het weggooiden van voedsel in Nederland of Europa, en het mondiaal verminderen van voedselverliezen tijdens of kort na de productie ervoor kan zorgen dat de 1 miljard mensen die nu ondervoed zijn toegang krijgen tot voldoende en kwalitatief goed voedsel.

Het verminderen van het weggooiden van voedsel in Nederland levert geen directe verbetering op voor mensen met honger in andere landen. Dit omdat Nederland maar een relatief kleine rol speelt op vraag en aanbod van voedsel op de wereldmarkt. Maar als alle landen in Europa samen zorgen voor een drastische reductie van voedselverspilling, zou dat zeker effect kunnen hebben. Door een grote vermindering van de vraag naar voedsel op de wereldmarkt, zullen de prijzen voor voedsel dalen, en zullen meer mensen toegang kunnen hebben tot voedsel omdat ze het beter kunnen betalen. Boeren zullen wel minder geld krijgen voor hun producten. Maar gezien de toename van de vraag naar goedkoop voedsel door arme mensen die vroeger geen voedsel kochten op de markt, hoeft hun totale omzet niet te dalen.

Directe vermindering van mensen met honger kan bereikt worden door het aanpakken van voedselverliezen die optreden voor de oogst en vlak na de oogst in landen waar honger heerst. Dit door het bestrijden van ziekten en plagen tijdens de productie van voedsel, en het verminderen van voedselverliezen die veroorzaakt worden door het gebruik van ontoereikende opslag, verpakking en transport.

Feiten en cijfers over voedselverspilling

Onderstaande lijst met feiten en cijfers over het verspillen van voedsel door consumenten is in mei 2010 opgesteld door het Voedingscentrum, Milieu Centraal en VROM

Definitie voedselverspilling

Voedselverspilling is in de beleidscontext méér dan hetgeen we weggooiden, namelijk óók wat we er vervolgens mee doen en de oorzaken waarom voedsel kwaliteit heeft verloren en daardoor, later, in rest-/afvalstromen terecht komt. In de statistieken wordt verspilling uitgelegd als vermijdbare verliezen of eetbaar voedsel dat we weggooiden.

Hoeveel voedsel verspilt de consument?

- De Nederlandse consument gooit voor minstens € 2,4 miljard aan eetbaar voedsel per jaar weg.
- Dat is ongeveer € 400,- per huishouden.
- Gemiddeld verspilt één persoon ruim 50 kg (43-60 kg) voedsel per jaar. Per huishouden is dat ongeveer 120 kg per jaar.
- We kopen zo'n 20% van ons eten voor de afvalbak, ruim de helft ervan is verspilling (en dus vermijdbaar).

Ambitie van de overheid

De inzet van de overheid is om in 2015 de voedselverspilling in de gehele keten met minimaal 20% te hebben verminderd (LNV, VROM en VWS, 2009) en 20% reductie van de milieudruk als gevolg van voedsel (VROM, 2009).

Wordt vervolgd

ACTIVITEITEN

WEBSITE SMD VERNIEUWD!

Vernieuwde website

Door Rob van der Drift

In november is de vernieuwde website van de SMD, www.milieudichterbij.nl, de lucht ingegaan. De website biedt meer mogelijkheden voor nieuws en communicatie, ondermeer over partnerorganisaties, opdrachtgevers en projecten. Bijkomend voordeel is het gebruiksvriendelijke onderhoud. Wij zijn er zeker van dat bezoekers informatie vanaf nu gemakkelijker kunnen vinden op de verbeterde site. Nieuw is dat scholen en leerlingen kunnen reageren op de gastlessen en workshops die door de SMD worden gegeven. Wij kijken uit naar de vele reacties.

WATERSCHATJES IN DE TWEDE KAMER

Isolde op het Binnenhof

“Wie komt er in mijn schepnet?” Met deze vraag en de vraag welk waterschap wil participeren in ‘Waterschatjes’, een lesprogramma over waterkwaliteit, opende de SMD de netwerksessie op het Binnenhof tijdens Duurzame Dinsdag.

Door Isolde van Overbeek

Om de indieners van duurzame ideeën in contact te brengen met potentiële afnemers organiseerde Stichting GreenWish op 7 september een ‘vragenmarktplaats’. Na een korte inleiding van Kike Olsder opende SMD-voorzitter Lilian van der Horst de netwerksessie met de vraag welke waterschappen samen met de SMD een educatief programma over waterkwaliteit willen verzorgen.

Bioindicatoren

Tijdens de slootexcursies die de SMD in de zomermaanden

Duurzame Dinsdag

De eerste dinsdag in september staat sinds 1999 te boek als ‘Duurzame Dinsdag’. Op die dag tonen burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties hun wensen en initiatieven op het gebied van duurzaamheid. Dit jaar vond de twaalfde editie plaats in de Oude Tweede Kamer op het Binnenhof. Het Duurzame Koffertje bevatte een recordaantal van 416 ingezonden ideeën.

voor de groepen 6, 7 en 8 verzorgt, verzamelen de kinderen een schat aan gegevens. De verkregen informatie over de aangetroffen planten en dieren in de sloot en de temperatuur en doorzichtigheid van het water kan veel beter benut worden. Om bij te dragen aan een beter beeld van de biodiversiteit van watergangen wil de SMD de slootexcursieresultaten beschikbaar stellen aan waterschappen en waterbeheerders. Want in de praktijk ontsnapt de ecologie aan de aandacht van waterschappers. Waterkwaliteit wordt voornamelijk beoordeeld aan de hand van fysische parameters (zuurgraad, zoutgehalte, zuurstofgehalte en gehalten van andere chemische stoffen), terwijl ecologische parameters (dieren, planten) ook veel kunnen vertellen over de waterkwaliteit (zogenaamde bioindicatoren).

De heer Valk reageerde op de Duurzame Dinsdag-oproep van de SMD. Hij had interessante informatie voor de stichting omdat hij heeft meegewerkt aan een waterproject voor scholieren in de Haarlemmermeerpolder. Nu moet de SMD nog scholen en waterschappen in Zuid-Holland in haar schepnet zien te vangen.

FOTO-IMPRESSIE KLIMAATMARKT HELLEVOETSLUIS 2010

'Gekke' fietsen

Ook de vrijmarkt is duurzaam

Met duizenden bezoekers van de Klimaatmarkt in Hellevoetsluis op zondag 19 september was dit de drukst bezochte ooit. De nieuwe locatie rond het gemeentehuis was aantrekkelijker dan de rotonde op de Amnesty Internationallaan. Ook het aanbod van duurzame ideeën

en producten toonde meer variatie dan voorheen. Peter van Loon van FixFiets: "Bedankt voor de uitnodiging voor de fantastisch georganiseerde milieumarkt. Ik heb het echt leuk gevonden om er aan deel te nemen, de bezoekers ook naar mijn idee?!"

De kram van de gemeente Hellevoetsluis

Rijdende promotie per fietstaxi

"DE GENERATIE VAN NU LEEFT VEEL TE ROYAAL" **THEMA ENERGIE BIJ DE HERENSOOS VERZORGINGSTEHUIS VAARTLAND**

Door Lily Venema en Isolde van Overbeek

Dinsdagochtend is de vaste ochtend waarop een club heren uit het verzorgingshuis Vaartland met elkaar over allerlei onderwerpen praat. Op 19 oktober 2010 stond een workshop over energie op het programma van deze herensoos, in samenwerking met de Stichting Milieu Dichterbij (SMD).

De moederorganisatie van de SMD is de Vereniging Tegen

Milieubederf (VTM) en deze vereniging is geen onbekende in Vlaardingen en omstreken. De VTM is in 1963 opgericht door ongeruste bewoners uit Schiedam en Vlaardingen. In die tijd was de lucht in Schiedam en Vlaardingen niet fris. Echte Vlaardingers weten daar nog over mee te praten. Het doel van de VTM was om de luchtkwaliteit in de regio te verbeteren en strengere regels op te leggen aan de industrie die nog volop in ontwikkeling was. Dat is goed gelukt, want we hebben nu betere wetten en strengere regels waardoor het niet meer stinkt in Vlaardingen.

Eén van de door de heren genoemde voorvechters voor een schoner milieu en tevens bestuurslid van de VTM was SP'er Remi Poppe. Onder leiding van Lily Venema en Isolde van Overbeek spraken de heren over de ontwikkelingen in de vorige eeuw door het gebruik van kolen, olie en aardgas. Een van de heren werkte vroeger bij de Gasunie en hij vertelde dat de regering 30 jaar geleden het gasgebruik enorm stimuleerde. Er moest snel aan verdiend worden, want daarna kwam de kernenergie. Een andere meneer was vroeger kolenboer en later olieboer. Ook de andere heren hadden uit eigen ervaring genoeg in te brengen. In deze eeuw halen we deze stoffen in steeds grotere hoeveelheden uit de aarde om ons van energie te voorzien. In tegenstelling tot de vorige eeuw is er een enorme industriële ontwikkeling op gang gekomen door de fossiele brandstoffen olie, kolen en gas. Deze brandstoffen zijn miljoenen jaren geleden ontstaan uit plantenresten en dreigen nu op te raken. Doordat bijna ieder gezin een, twee of meer auto's heeft, onze huizen lekker warm zijn en we elektrische apparaten hebben, gebruiken steeds meer energie. Door de ontwikkelingen in de gezondheidszorg worden mensen veel ouder.

Landen als China en India ontwikkelen zich razendsnel en gebruiken iedere dag meer energie. Door de beschikbaarheid van fossiele brandstoffen kon de wereldbevolking in 50 jaar tijd groeien van 3 miljard naar 6,6 miljard mensen en de groei stopt nog lang niet. Om aan de energiebehoefte van al deze mensen te kunnen voldoen, hebben we meerdere aardes nodig.

Naast het voordeel van groter leefcomfort, zijn er grote nadelen aan het toenemende gebruik van fossiele brandstoffen: de luchtkwaliteit wordt aangetast en de kolen, olie en aardgas raken ooit een keer op. Daarnaast komt het broeikasgas CO₂ vrij bij de verbranding van fossiele brandstoffen. Toename van energiegebruik leidt tot toename van

broeikasgassen, waaronder CO₂, in de atmosfeer. Hierdoor stijgt de temperatuur op aarde, met als gevolg meer orkanen, droogten en plagen.

De heren van de Herensoos volgen het nieuws op de tv en in de krant en zijn zich wel bewust van al deze ontwikkelingen. Vroeger leefden zij zuinig. Alles werd gebruikt tot het helemaal versleten was. Men was zuinig met kolen en liet het wel uit het hoofd om de lampen zomaar te laten branden. Natuurlijk willen de ouderen best een spaarlampje indraaien, maar ze vinden dat de generatie van nu veel te royaal leeft. De 'Heren' adviseerden dat deze verspillende generatie en de jongeren opgevoed moeten worden!

Daarnaast constateerden de 'Heren' dat de grote bedrijven enorme hoeveelheden fossiele energie gebruiken. Een oud-medewerker van de Gasunie merkte op: "Vroeger moest het gas op, omdat men zou overschakelen naar kernenergie. Zo lijkt het nu wel of de olie eerst op moet voordat men overgaat op schone energie."

De 'Heren' waren het erover eens dat er iets moet veranderen, namelijk een omslag naar het gebruik van schone energie, zoals wind- en zonne-energie. De bewoners van Vaartland kunnen hun steentje hieraan bijdragen door spaarlampen of ledlampen te gebruiken, de verwarming een graadje lager te zetten en de tv niet *stand-by* te laten staan.

De families van de bewoners kunnen hetzelfde doen, overgaan op groene stroom en de auto vaker laten staan. Daarbij meenden de 'Heren' dat het goed zou zijn als de medewerkers van de SMD meer lessen over energie, milieu en natuur op scholen kunnen geven. Zij erkenden het belang van bewustwording van jongeren van nu. Zij moeten leren om zuiniger en bewuster om te gaan met grondstoffen en energie, want het gaat tenslotte ook over hún toekomst.

GASTLESSEN 'SARAH'S WERELD' STARTEN IN LEIDSCHEIDAM-VOORBURG

Gastlessen Sarah's Wereld

Door Rob van der Drift

Woensdag 4 november 2010 ging wethouder van onderwijs, duurzaamheid en milieu, Jérôme Schellings, op ontdekkingsreis met Sarah op basisschool Essesteijn in Voorburg.

Dankzij subsidie vanuit het KICI-fonds, Kleding Inzameling Chariatieve Instellingen, aan de Stichting Milieu Dichterbij, kan het project aangeboden worden aan 10 groepen van het basisonderwijs.

Stichting KICI Kledinginzameling zamelt al meer dan 35 jaar overtollig textiel in. KICI is ook in Leidschendam-Voorburg actief.

EERSTE PLASTIC POWER-LES OP DE ST. BERNARDUSSCHOOL IN SCHIEDAM

St. Bernardusschool in Schiedam

Door Rob van der Drift

Maandag 11 oktober hebben de leerlingen van groep 5 en 6 van de St. Bernardus school een Plastic Power gastles gekregen. De les ging over afval en afvalscheiding met

speciale aandacht voor plastic afval. Enkele maanden geleden is de gemeente Schiedam gestart met het scheiden van plastic afval en daar wil de gemeente middels deze les speciale aandacht aan besteden.

Kern van de les is dat het scheiden van al ons (plastic) afval goed is voor het milieu. Dit werd de leerlingen duidelijk gemaakt in het afvalscheidingspel. Na dit spel gingen de leerlingen de straat op om het probleem van zwerfafval te bekijken. Gewapend met grijpstocken en gekleed in vestjes kwamen de kinderen terug met een grote hoeveelheid volle vuilniszakken afval. Op deze manier brachten de kinderen het zwerfafval weer terug in de afvalkringloop: de grondstoffen van nieuwe producten liggen letterlijk op straat. Als dank voor de hulp kregen de leerlingen een plastic power boekje en plastic power sleutelhanger mee naar huis.

Deze eerste les is de start van een reeks van veertig lessen die dit schooljaar worden uitgevoerd op de basisscholen in Schiedam. De lessen worden uitgevoerd door Stichting Milieu Dichterbij in samenwerking met het NME centrum de Harrewegh in opdracht van de gemeente Schiedam.

UITREIKING KICI-CHEQUE AAN SMD DOOR WETHOUDER VAN LITH VAN WESTVOORNE

Lilian van der Horst neemt de KICI-cheque in ontvangst voor de SMD

Door Lilian van der Horst

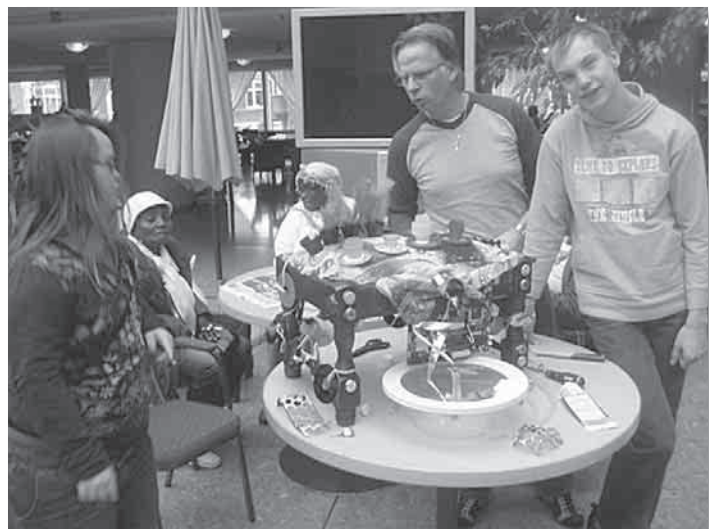
“Uw pak is ons pakkie aan”. Met deze woorden gaf KICI directeur André Jansen zijn betrokkenheid aan bij het wel en wee van de samenleving. De naam zegt het al: KICI staat voor Kleding Inzameling Charitatieve Instellingen. Het afstaan van overbodig geworden kleding dient de samenleving doordat een deel van de bedrijfswinst teruggegeven wordt aan goede doelen. Nu staat ‘milieu’ al langer bekend als goed doel, maar milieuonderwijs past meer in het takenpakket van overheid en onderwijs. Waar het gemeentelijk budget ontoereikend is om alle leerlingen op dat punt voor te bereiden op hun toekomst, weet KICI daar een mouw aan te passen. Met de ontvangen waardecheque van 3.000 euro kan de SMD alle schoolkinderen van Westvoorne laten genieten van inspirerende gastlessen. Op denkbeeldige

wereldreis met Sarah om de aarde te leren sparen; een prikwedstrijd om de schoolomgeving voorbeeldig schoon te houden; de gemeente vaart daar wel bij. Het was duidelijk waarom de gemeente Westvoorne koos voor KICI. Wethouder Van Lith sprak met trots over de meerjarige samenwerkingsovereenkomst met het kledinginzamelbedrijf. Naast het voldoen aan diverse criteria, waaronder duurzaam gebruik van grondstoffen en maatschappelijk verantwoord ondernemen, ontstond al gauw een mentale klik tussen de partners. De bedrijfsfilosofie van KICI gaf de doorslag bij het akkoord over het plaatsen van zeven containers op vier locaties in deze, toch kleinere gemeente. Milieu Dichterbij is trots meegenomen te zijn in dit samenwerkingsverband. De klik met Westvoorne bestaat al jaren. Sinds 1985 voert de SMD, vroeger de VTM, een divers natuur- en milieueducatief programma uit binnen het samenwerkingsverband Voorne-Putten-Rozenburg. Een voorbeeld dat nu in de vorm van arrangementen landelijk navolging vindt.

Het aardige aan dergelijke samenwerkingsverbanden is, naast het ontvangen van een cheque natuurlijk, dat we er gelijk een graadmeter van de economie bij krijgen. Zoals André Jansen zei: “Vroeger, dat waren tijden! Er lag kleding in de containers met het prijskaartje er nog aan! Er werd geen flauwekul gekocht, dat zagen we aan de kwaliteit. Zo weten we hoe het met u gaat. De kleding in de containers geeft een beeld van de economische situatie van de bewoners...”

KICI kijkt ook over de landsgrenzen heen. Het *Medical Knowledge Institute* ontving een waardecheque van duizend euro om in Zuid-Afrika een educatief programma te starten voor jeugdhigiëne.

SUCCESVOLLE WORKSHOP 'VAN ROMMEL TOT RIJKDOM'

Door Isolde van Overbeek

Bewoners van zorginstelling Humanitas en leerlingen van de Sint Mattheusschool (zmlk-school) hebben op maandag 22 en dinsdag 23 november met elkaar kunstzinnige en fantasievolle huiskamerobjecten gecreëerd in de workshop van 'Van Rommel tot Rijkdom'. Verdeeld in groepjes toerden de deelnemers vol enthousiasme afgedankt

meubilair om in schitterende creaties. Daarbij werden zij vakkundig bijgestaan door Ankie Wessels van Rubbish Design en zeven studenten van de Willem de Kooning Academie.

Bewoners en bezoekers hebben daarna nog anderhalve week de 'kunstwerken' kunnen bewonderen, die samen met de tentoonstelling 'Er zit meer in afval' in het atrium van Humanitas-Bergweg waren opgesteld.

UITGEVOERDE PROJECTEN VAN DE SMD IN VIERDE KWARTAAL 2010

Werk in uitvoering

- Start uitvoering van 10 x project Sarah's Wereld in Leidschendam-Voorburg
- Start uitvoering van 10 x project Sarah's Wereld in Delft
- Start uitvoering project Sarah's Wereld in Schiedam en Maassluis

- Start uitvoering Plastic Power lessen in Schiedam
- Duurzame markt Bruisend Brielle
- Energiemarkt in Zuidland
- Duurzame markt in Rozenburg
- Klimaatmarkt in Hellevoetsluis
- Project van Rommel tot Rijkdom in verzorgingshuis Humanitas
- Duurzaam en gezonde school van de Toekomst op Libanon Rotterdam
- Workshops energiebesparing in verzorgingstehuizen
- Deelname aan Business2businessbeurs in Ahoy

gemeente Bernisse

Fonds Schiedam Vlaardingen e.o.

INTERGEN

Gemeente Westvoorne

Rabobank

Fonds 1818 tot nut van het algemeen

VERENIGING TEGEN MILIEUBEDERF

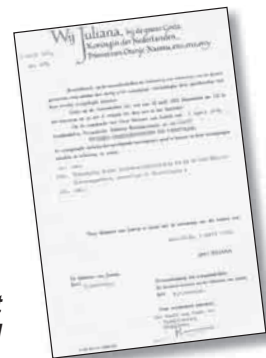

VTM 47 jaar

De VTM bestaat 47 jaar. Met trots aangeduid als “de oudste nog bestaande milieuvereniging”. Kritische en capabele burgers waren het in Vlaardingen die in 1963 de gezondheidsrisico’s van de kwalijke luchtverontreiniging onder de politieke aandacht brachten.

Website VTM vernieuwd!

Koninklijk Besluit oprichting VTM

VTM-DOSSIERS

NIEUWS UIT HET BUYTENLAND VAN RHOON

Stille getuigen lijst VTM-bord en spreekgestoelte met signatuur Pechtold

In de Polderkolder 188 van vrijdag 26 november 2010 schrijft Wim Warnaar ondermeer: “Ik heb even de dondagsessie met de provincie afgewacht om u bij te praten over de laatste ontwikkelingen. Niet dat dat veel nieuws heeft gebracht, maar er zijn wel een aantal dingen duidelijker geworden. Namelijk dat de provincie lak heeft aan de lokale bevolking en betrokken bewoners en gewoon haar eigen geloof predikt. ‘Wie niet voor is, is tegen ons en daar hebben we geen boodschap aan’. Doodzwijgen en net doen of er geen tegenstanders zijn, bestaat in sommige dictaturen nog. En bij de provincie Zuid-Holland dus.

Helaas kan ik u niet vertellen over de najaarsontmoeting Vlakkenburg en moet ik het “van horen zeggen” hebben. Feit is namelijk dat men mijn inschrijving hiervoor niet heeft gehonoreerd. Als reactie ontving ik keurig een mailtje dat het niet de bedoeling was dat ik op deze bijeenkomst zou verschijnen, die was alleen bestemd voor relaties (“vertegenwoordigers van organisaties waar we mee samenwerken”) van de provincie. Een aantal boeren en belanghebbende bewoners waren dus niet welkom. Deze mensen kunnen zich laten informeren en bijpraten tijdens de Rondetafelgesprekken (zie verderop). Het is natuurlijk de kleinzieligheid en ambtenarij ten top om alleen maar meelopers en gelijkdenkenden te inviteren. Als het nu is omdat het hele proces zo gesmeerd verloopt kan ik het me indenken, maar het loopt totaal niet. Bepaalde personen hebben geen toegevoegde waarde in het proces. Wat heeft nu een “omgevingsmanager” in al die jaren bereikt? Elke keer worden er weer nieuwe gesprekstrajecten in gang gezet en worden personen aan zijn staf toegevoegd, maar de resultaten zie ik niet. Er zijn door grondaankopers een paar postzegels aangekocht. De omgevingsmanager ontplooit zich als projectontwikkelaar door de opstellen te slopen en nieuwe bouw kavels uit te geven. De provincieambtenaren zijn uit het gemeentehuis gezet vanwege het niet willen samenwerken. Voor een inrichtings- en

beheersplan wordt weer een derde ingehuurd, namelijk oud-gedeputeerde Jan Heijkoop. Aan de bijdrage van Twijnstra en Gudde zal toch een aardig uurkostenplaatje hangen, want die zal ook niet op basis van "no cure no pay" zijn. Inhoudelijk heb ik begrepen dat er weinig nieuws in de huiskamer van de Vlakkenburg verteld werd. In een heel korte inleiding vertelde projectleider Carel Harmsen dat alles crescendo verliep, dat er volop stappen werden gemaakt en dat in 2011 de Groene Verbinding zal worden aangelegd. Dat is het viaduct over de A15 om het bedrijventerrein van de Driemanssteeweg te verbinden met het toekomstige bedrijventerrein van de 6 ha bij Portland. Het gebied heeft als bestemming weliswaar natuur en recreatie, maar ze vragen er € 100,- per m² voor, dus dat wordt gewoon bouwgrond. Trouwens, als de grondprijs voor natuur ten noorden van de Essendijk € 100,- is, dan zou dat ook de prijs moeten zijn ten zuiden van de Essendijk. Het zit tenslotte in hetzelfde plan van 600 ha. Maar ten zuiden van de Essendijk willen ze voor natuur voorlopig nog maar € 6,50 per m² geven. We krijgen dus die Groene Verbinding, maar wel iets later dan gepland. Projectmanager Carel Harmsen vertelt dat er in 2011 met de Groene Verbinding over de A15 zal worden gestart. Kosten € 27 miljoen, prijspeil 2002. Wij hebben al eerder kritische geluiden laten horen over de voor- en nadelen van deze verbinding ten behoeve van fietsers en wandelaars. Nu de realisatie dichterbij komt en het bestemmingsplan op de uitspraak van de Raad van State na gereed is, komen

er toch nog meer bedenkingen tegen dit project naar voren. Voornaamste bezwaar is dat de beslissing voor de realisatie jaren al geleden (in 2002) is genomen. Onder het mom dat 'groen in Rhoon' gunstig is voor de verbetering van de leefkwaliteit van de Rotterdammers. Een soort ecoduct voor de bewoners van Pendrecht, Zuidwijk, Lombardijen en Charlois. Duidelijk zichtbaar zal de verbinding wel worden. Groen beslist niet, of staal en asfalt moeten groen gekleurd worden. In elk geval is de infrastructuur om de mensen richting polders te krijgen verder niet aanwezig. In het kader van de aanleg van Maasvlakte 2 maken die € 30 miljoen voor dit prestigeproject weinig uit.

Verder kwam in de gesprekken ook wel naar voren dat ze zo snel mogelijk willen beginnen met de aanleg van het klei-oermoeras. Dit is een logische stap vanuit de provincie geredeneerd, want stel, dat straks het hele ontpolderen wordt heroverwogen door het nieuwe kabinet en er een streep door de plannen gaat. Dan kunnen de provincie en het Zuid-Hollands Landschap in elk geval naar voren brengen dat ze allang aan de uitvoering van de plannen zijn begonnen, dus zou het zonde zijn om de werkzaamheden te stoppen. Hetgeen betekent dat volgend jaar de bij het Bureau Beheer Landbouwgronden in handen zijnde percelen niet meer worden verpacht aan de boeren, maar dat ze daar waarschijnlijk de eerste stappen gaan zetten met het 'vernaturaliseren' (of hoe dat heten mag – zeg maar ontpolderen).

DE AAN(DEEL)HOUDER WINT IN DE BERGBOEZEM BERKEL

Zomer in de Bergboezem

Hoe breng je een postzegelpolder van 100 hectare onder de aandacht van de Vinex-bewoners? Die vraag beantwoorde de Stichting Natuur- en Milieuwacht Berkel & Rodenrijs met aandacht trekkende publieksacties. Geen stunt teveel. *Flyers* uitdelen naast een kustkoe op de markt onder het motto: 'Wordt een boezemvriend'. Protestborden: 'Liever gras dan moeras' werden duidelijk in het zicht geplaatst.

De laatste stunt is de verkoop van Bergboezem-kalenders. Twaalf fraaie kleurenfoto's tonen de authentieke bergpolder in alle glorie in de vier seizoenen. De opnames van grutto en Kievit verduidelijken waar het in principe om gaat: Behoud wat van waarde is; de weidevogelnatuur, de agrarisch beheerde polder, schrap de plannen voor rietpoelen en drasgrond, waarvoor de boeren onteigend moeten worden. Alhoewel het bestemmingsplan intussen – na drie jaar – toch door de Raad van State is goedgekeurd, is er alle vertrouwen dat het tij nog gekeerd kan worden.

Eenzijds door de vele vergunningen aan te vechten en -constructiever- een alternatief plan te ontwerpen dat past binnen de kaders van het bestemmingsplan. Een dergelijk alternatief plan kan niet zonder de inzet van deskundigen. Het inwinnen van deskundigenadvies, het inbrengen van een *second opinion*, zijn flinke uitgaven die niet gedekt kunnen worden door de reguliere tientjesbijdrage van de boezemvrienden. Vandaar die kalenders. Vijftien euro per stuk en u bent aandeelhouder van de beste Zuid-Hollandse weidevogelpolder. Ere wie ere toekomt. Dat is in dit geval de Buizerd. Hoog in de populieren van het voormalige woonwagenveld nabij de Klapwijkse Knoop, waakt deze vogel over de polder. Gezien de aanliegroute, aast deze roofvogel eerder op de prooidieren in de braakliggende gronden rond de verkeersknoop dan in de polderweilanden. Anders dan bij weidevogels, is zijn vaste nest beschermd, het hele jaar door. Nu groeien die populieren op een voormalige vuilstort - in het verleden was het dumpen van DDT en andere chemische resten niet ongebruikelijk. Die vuilstort dient afgegraven te worden voor de aanleg van een 'bypass', een bredere vaart die deels de taak van de Bovenvaart overneemt. Echter, saneren is duur. Gekozen is om de stortplaats voor de helft af te graven en voor de recreatie te bedekken met schone grond. Wat dat betekent voor watervervuiling in de nu nog schone sloten, laat zich raden. Mooi blijven zitten dus, Buizerd. En met jouw aanwezigheid bescherm je de bomen, de hele Bergboezem en genieten de Vinex-bewoners nog lang van hun aandeel in de strijd tegen de ontpoldering.

www.bergboezem.nl

Wakkere VTM-leden noteerden in oktober 2 opmerkelijke kapvergunningen.

Gemeente Pijnacker: *kapvergunning verleend aan Natuurmonumenten voor 2 hectare bosplantsoen in reservaat Akkersdijk, ten behoeve van een roerdomp-project. Geen herplantplicht opgelegd.*

In Schiedam: *kapvergunning verleend aan Natuurmonumenten voor 80 bomen langs de Harreweg en Groeneweg; ten behoeve van weidevogelbeheer. Geen herplantplicht opgelegd.*

Omwonenden reageerden furieus. Zij zetten al uitroep-tekens bij het grillige beleid van deze grootgrondbezitter om het ene jaar weilanden op de schop te gooien voor plassen en ruigten. Waarna, wellicht vanwege publieks-acties 'Hier gras, Geen Moeras', het volgende jaar de boel terug te draaien, het waterpeil te verlagen, de natuurpony's en -runderen eruit en de boerenkoeien erin. Nu moeten de landschappelijke bomen in Midden-Delfland om vanwege 'de predatoren' die op weidevogelkuikens jagen. Nog erger zijn de vossen die zich schuil houden in het riet en van daaruit kuikens en broedende vogels verslinden. Maar dat verzwijgen de beheerders. Weidevogels zijn meer gebaat bij meer weilanden met goed agrarisch weidevogelbeheer. Waarom dan niet de rietvelden gemaaid en de weilanden in oude glorie hersteld? Dàt zou pas zoekruimte geven aan de tanende populatie grutto's in Holland.

De rigoureuze boskap in reservaat Akkersdijk - een 'stiltegebied' nota bene - verraadt de werkelijke achterliggende reden: geld en aanzien. Voor een roerdomp vangt de organisatie een hoger subsidiebedrag dan voor de oorspronkelijk in het riet levende karekiet. Of die roerdomp zich inderdaad in het kaalgeslagen en omgewoelde reservaat thuis zal voelen, zal nooit door een onafhankelijke waarnemer gecontroleerd worden. Roerdompen zijn

niet alleen schuw, ze blijken bovendien trekvogels te zijn. Voor gevederde zomergasten een oud moerasbos kappen, staat bij de rekenmeesters die zich 'natuurbeschermers' noemen, niet ter discussie.

Nu heeft ook de provincie Zuid-Holland boter op het hoofd. Natuurmonumenten kreeg elf dagen de tijd om de kapwerkzaamheden uit te voeren. Nadat de VTM bezwaar had ingediend bij de gemeente Pijnacker, kwam Natuurmonumenten in actie. In versneld tempo gingen de kettingzagen en kranen te werk. De een na de andere boom hing in de takels en verdween uit het landschap. Dat was niet genoeg. Met schijnwerpers werd 's nachts doorge- werkt. Klus geklaard in 2 dagen in plaats van elf dagen die de provincie in haar voorschriften bepaalde. In een dergelijk afgelegen gebied kraait daar geen haan naar.

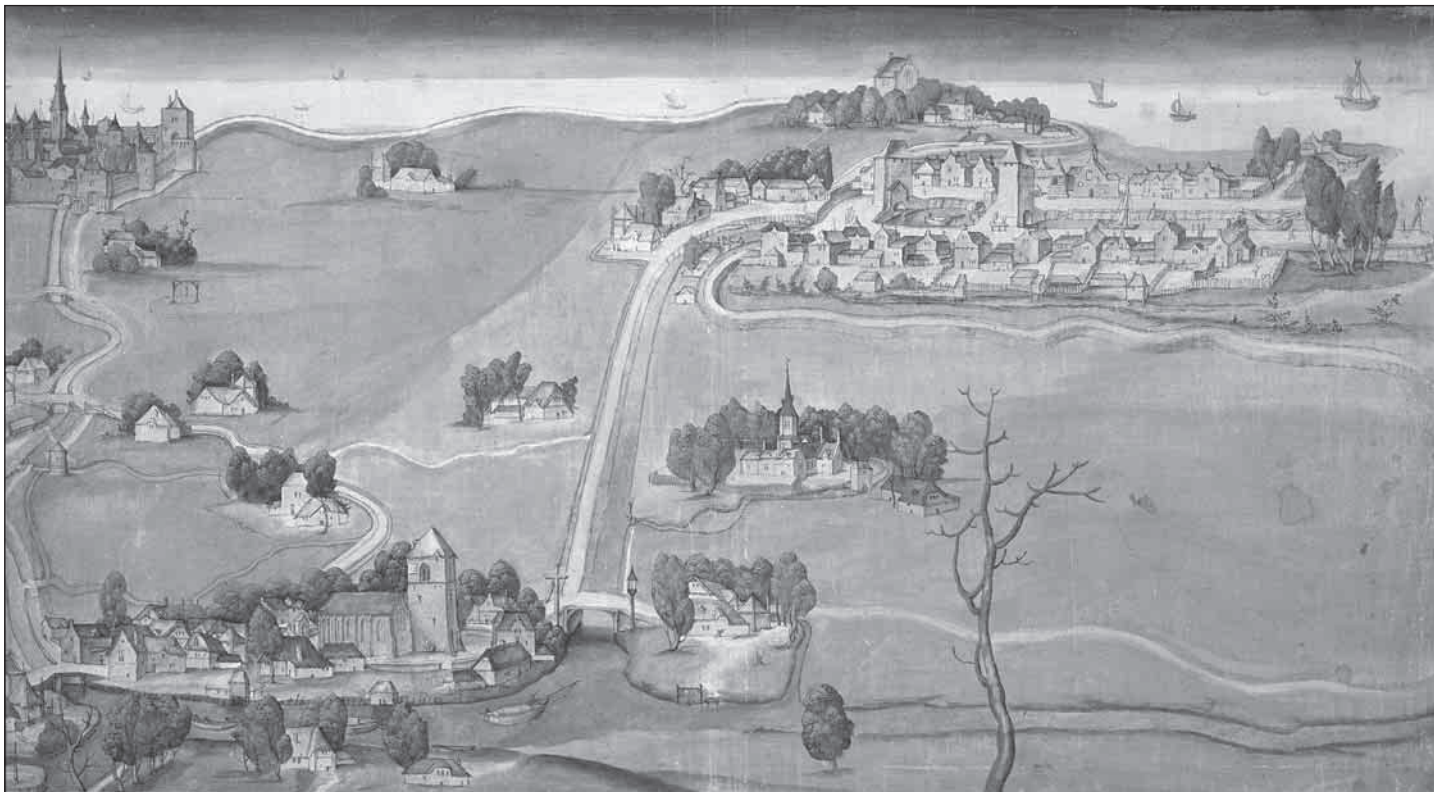
Dankzij de alerte griffie van de rechtbank Den Haag ontdekte de VTM de ware toedracht van de massale kaalslag. Als 'collega-natuurbeschermers' stuurde de VTM haar bezwaren cc naar de aanvrager, ene heer Kunst op het regiokantoor, waar zich ook de gemeente Pijnacker meldde met de mededeling dat er bezwaren waren ingediend en het wellicht correcter was om de hoorzitting af te wachten. Immers geen boom, geen zaak meer. Met de nachtelijke werkzaamheden omzeilde Natuurmonumenten, in opdracht van welke directeur dan ook, de schorsende werking van een verzoek voorlopige voorziening. De zitting in de daarop volgende ochtend werd afgelast: de heer Kunst meldde per fax aan de rechtbank dat er geen boom meer overeind stond en dat schorsing van de kapwerkzaamheden niet meer aan de orde was.

Einde verhaal? Toch niet. De bezwarenprocedures hebben gewoon hun verloop. Het juridisch incorrecte optreden van Natuurmonumenten zou zich weleens tegen hen kunnen keren in de vorm van imagoschade.

Stel dat Natuurmonumenten ook elders het beheer van landbouwgronden wil overnemen, om welke reden dan ook, waarbij het vooruitzicht op een fikse som beheersgelden ongetwijfeld een rol speelt. Wie garandeert dat de strategie van marchanderen met natuurdoeltypes verlaten wordt? Bomen om het erf: weg ermee. Daar zitten uilen en torenvalken in; die lusten wel een gruttokuikentje.

De meer voor de hand liggende oplossing om boeren een vergoeding te geven voor later maaien, zodat de kuikens zich kunnen verstoppen in het gras, kan niet rekenen op steun van de directie van Natuurmonumenten. Zolang de provincie het oor laat hangen naar haar preferente natuurorganisaties, kan alleen de ombuiging van het kabinetsbeleid zorgen voor een betere bescherming van landschap, bestaande uit natuur en natuurvriendelijke agrarische bedrijfsvoering.

HOGE BRUG IN OVERSCHIE TE SMAL VOOR SCHEEPVAART

Kaart van De Drie Schieën (1512). Links onderaan is Overschie afgebeeld. Vanaf Overschie loopt links de 'Rotterdamse' Schie (gegraven in 1350) naar Rotterdam (linksboven). Meer naar rechts voert een tak (gegraven in 1389) naar Delfshaven (rechtsboven). De derde (en oorspronkelijke) Schie is onderaan de kaart te zien en loopt rechts naar Schiedam (niet afgebeeld).

Bijna een jaar geleden sprake VTM-bestuurslid Ton Kurvers behartigenswaardige woorden over de plannen voor een nieuw Schiekanaal bij Overschie. Ook een jaar later is er geen garantie dat de het rijksmonument De Hoge Brug het volgende slachtoffer wordt van de vijf jaar provinciale Vaarwegen nota en conservatief beleid.

Geachte commissieleden,

"Ik ben geen politicoloog, maar volgens mijn informatie bent u hier bijeen om geïnformeerd te worden, zodat u een goed advies kan geven aan de Deelraad van deze deelgemeente.

Ik wil hier geen discussie voeren over de Bochtafsnijding van de Delftse Schie (punt 7 van de agenda), daar zijn andere momenten voor, maar wil u aanvullende informatie verschaffen, hetgeen u mee kan nemen in uw advies aan de Deelraad.

Op de website van de provincie Zuid-Holland staat letterlijk: "De provincie Zuid-Holland heeft de ambitie om de Delftse Schie volledig geschikt te maken voor schepen met CEMT-klasse III/M4 (lengte 70 m, **breedte 8,2 m**) op het traject Rotterdam–Delft en CEMT-klasse III/M3 (lengte 70 m, breedte 7,2 m) op het traject Delft–Den Haag. Wanneer u weet dat de doorvaartopening van de Hoge Brug 7,8 m.

is, dan zult u begrijpen dat deze ambitie van de provincie haaks staat op het voortbestaan van de Hoge Brug op deze locatie. In antwoord op een vraag van een lid van de begeleidingsgroep over de Hoge Brug zegt de Provincie d.d. 24 januari 2008: "Aan de Hoge Brug wordt niets gedaan **in dit project**. Ook maakt de Hoge Brug geen onderdeel uit van de studies die worden uitgevoerd in het kader van de bochtafsnijding".

U kunt er dus gif op innemen dat de Hoge Brug wel geen onderdeel is **in dit project**, maar dat het wel het volgende project wordt: bij aanvaarding van de bochtafsnijding staat u dan met de rug tegen de muur. Door de bochtafsnijding wordt Overschie al een beeldbepalend gezicht ontnomen: door de Hoge Brug (een Rijksmonument), b.v. te degraderen tot een fietsbrug ergens in de polder, wordt tevens een icoon van de identiteit van Overschie de nek omgedraaid. Het kan toch niet zo zijn dat, nadat de Duitsers de geschiedenis in zijn gegaan dat zij Overschie bestuurlijk bij Rotterdam hebben ingelijfd, dit deelgemeentebestuur de geschiedenis in zal gaan dat het Overschie, zonder eigenwaarde en eigen identiteit, ten onder heeft laten gaan in een provinciaals niemandsland.

Ik wens de leden van deze commissie veel wijsheid toe om het dubbele handelen van de provincie te onderkennen en te pareren. Ik ben altijd beschikbaar om u nader te informeren vanuit de hoek van een bezorgde bewoner."

A.J. Kurvers

INSPRAAK EN RECHTSPRAAK

De VTM is statutair belang- en rechthebbende in Rijnmond en omgeving met als brede doelstelling behoud en bescherming van het agrarische open landschap en de daarbij behorende cultuurhistorische, landschap- en natuurwaarden. Ruimtelijke en infrastructurele plannen worden getoetst aan de aspecten water-, bodem- en luchtkwaliteit en gezonde leefomgeving en een goede afweging van nut en noodzaak van nieuwbouwplannen en waterberging. De VTM pleit voor het vastleggen van de relatie tussen gezondheid en leefomgeving in een Gezondheids Effect Screening (GES). Indien nodig worden juridische procedures gevoerd, in samenwerking met lokale organisaties, bedrijven en bewoners. Lidmaatschappen van professionele en juridische milieuorganisaties dragen bij aan kennis en versterken de positie binnen het netwerk.

De VTM voert de volgende (inspraak)procedures:

Landschap

- Groenzone Pijnacker-Berkel, aandachtsgebied Bergboezem Berkel. De Raad van State heeft het bestemmingsplan onherroepelijk vastgesteld. De appellanten gaan in beroep tegen de verleende vergunningen en ontheffingen, waaronder het doden van gruttokuikens en het verjagen van de buizerd.
- Polder Schieveen. Na de absolute vernietiging van het bestemmingsplan door de Raad van State in 2007 zijn de vervolgproucedures tegen de verleende ontheffingen flora- en faunawetgeving afgerond met een klacht aan de Europese Commissie. Tegen het voorontwerpbestemmingsplan natuur- en businesspark Schieveen zijn juridische argumenten ingebracht en meer dan duizend zienswijzen door bewoners. In combinatie met een alternatief natuur- en recreatieplan. De nieuwe Rotterdamse coalitie heeft zowel de villakavels als het bedrijfsterrin geschrapt. De strijd gaat nu om het behoud van het agrarisch beheerde polderlandschap.
- Beroep en zienswijzen tegen de aanleg van 750 ha natte natuur, gekoppeld aan de aanleg van Maasvlakte II. i.s.m. diverse lokale groepen, agrariërs en overige bewoners in Albrandswaard, de Schiezone en de Vlinderstrik.
- Bochtafsnijding van de Delftse Schie nabij Overschie. Behoud cultuurhistorisch en landschappelijk waardevol poldertje.
- Lobby voor behoud van de (duurzame) agrarische sector in Zuid-Holland en tegen de veruiging en vernatting van agrarische gebieden door toedoen van de grote terreinbeheerorganisaties.

Infra

- A4 Midden-Delfland: Nee tegen deze A4. Samen met de Zuid-Hollandse Milieufederatie, Stichting A4 met Vaart en de Stichting Stop A4 beroep ingesteld bij de Raad van State.
- Aanleg A16/13. Zienswijzen trajectnota: geen oplossing wegens verkeersaantrekkende werking op termijn. Achtergrondconcentratie luchtvervuiling blijft te hoog. Barrièrewerking, aantasting leefomgeving en de aanleg biedt geen oplossing voor knelpunten in Overschie en Prins Clausplein. Ondertunneling is de beste oplossing, inclusief ontmanteling van de A13 door Overschie om aantasting van Polder Schieveen en de Vlinderstrik te voorkomen.

(Weide)vogelbescherming

- Beroep bij de Raad van State tegen de ontheffing, verleend aan het Hoogheemraadschap van Delfland voor het verdrinken van gruttokuikens in de Bergboezem in Berkel.
- Bezwaar tegen het verjagen van de buizerd in het populierenbosje in de Bergboezem Berkel
- Weidevogelbescherming door behoud open polder landschap en aangepast beheer.
- Klacht aan het Europese Hof tegen Nederland vanwege het niet beschermen van broedplaatsen van de grutto.
- Lobby voor vermelding grutto op de Bijlage I Europese Vogelrichtlijn.

Landschapsbescherming

- Na ingediende zienswijzen tegen de kap van circa 600 bomen langs de Doenkade vanwege verbreding zijn de oorspronkelijke vergunningen ingetrokken en het aantal te kappen bomen gehalveerd.
- Zienswijzen ingediend tegen de kap van duizend bomen en 25 hectare bosplantsoen in polder Zestienhoven.
- Bezwaar tegen de kap van de bomengroep bij het voormalige Hof van Cyrene vanwege de bochtafsnijding van de Schie, voor het graven van proefsleuven.
- Bezwaar tegen het kappen van 2 hectare bomen en struiken in reservaat Ackersdijk door Natuurmonumenten.
- Bezwaar tegen het kappen van 80 bomen aan de Harweg en Groeneweg in Schiedam.
- Beroep tegen de kap van het populierenbosje in de Bergboezem Berkel.

Gezondheid en Milieu

- Samenwerking met het landelijk Platform Gezondheid en Milieu. Lobby om gezondheidseffecten van ruimtelijke plannen op te nemen in een aparte GES (Gezondheidseffectscreening) naast de vereiste MilieuEffectRapportage (MER).
- Het dioxine-dossier wordt gevolgd. Kennis over UMTS-straling en gevoeligheid voor elektrische apparaten wordt bijgehouden.

Duurzaam bouwen

- Realisatie van de Klimaatark, een klimaatneutraal en autarkisch gebouw uit restmaterialen en natuurlijke materialen. I.s.m. 2012 Architecten, Van Binnen Natuurlijk Wonen en de SMD.

BESCHERMING GROEN MET NAME IN ROTTERDAM ZAAK VAN LANGE ADEM

Vijf van de 17 bomen die aan de Slaghekstraat het veld moeten ruimen voor nieuwbouw

Een levendige groene omgeving begint met een goede gemeentelijke visie, stelt de Bomenstichting. De jubilerende stichting, 40 jaar jong, organiseerde samen met Hogeschool Van Hall Larenstein op donderdag 2 december een middagcongres in Velp. De Rotterdamse Bomenridders namen met belangstelling kennis van het bomenbeleid in Eindhoven en Apeldoorn en knikten instemmend bij het pleidooi van Elco Brinkman voor meer aandacht voor groen in de ruimtelijke ontwikkeling.

Door Isolde van Overbeek

Dat Eindhoven zilver won bij de competitie 'groenste stad van Nederland', was voor Roel den Dikken niet zo verwonderlijk. "Eindhoven heeft een sterke visie op groengebied," vertelde de beleidsmedewerker. Hoewel het nog aan de bomen is te zien dat de jaren '80 en '90 schraal waren, zit het groen sinds het Groenbeleidsplan uit 2001 weer in de lift. Doordat de groenstructuren vastgelegd zijn in bestemmingsplannen, genieten bomen en struiken een stevige bescherming. Sowieso zijn bomen goed beschermd in de lichtstad. Voordat een kapvergunning kan worden aangevraagd, moet namelijk eerst een bomeneffectanalyse worden gemaakt. De verbetering van het groenbeleid is mede te danken aan burgerparticipatie, aldus beleidsmedewerker Den Dikken. "Ik besteed veel tijd aan overleg met de Eindhovense belangengroepen die verenigd zijn in Trefpunt Groen Eindhoven. Maar door deze 'beginspraak' - in plaats van inspraak - is het aantal bezwaren gedaald van 100-150 per jaar tot 2-3 per jaar."

Bunkers

Henk Kuijpers, beleidsmedewerker bij de gemeente Apeldoorn, erkende net als zijn voorganger het nut en de noodzaak van groen. "Er zijn ontzettend veel argumenten waarom groen van belang is, en bij elk argument is een verhaal te vertellen." Zo staat groen voor helend, bewegen, structuur, spelen, inspiratie, cultuurhistorie, koeling, en nog

veel meer. De wens en ambitie om een mooie groene stad te zijn met meer groen voor de inwoners om in te leven, werken en recreëren, zijn uitgewerkt in de 'Groene Mal'. In dit beleidsplan voor de ruimtelijke ontwikkeling van de stad is een belangrijke plaats ingeruimd voor bomen. Omdat de gemeente kiest voor duurzame structuren die decennia mee kunnen, noemt Kuijpers 'de methode Apeldoorn'. Hierbij worden bomen in betonnen ondergrondse bunkers geplant in plaats van lukraak in de straat of in de stoep. Daarnaast zijn Apeldoornse bomen, net als in Eindhoven, planologisch goed vastgelegd, namelijk op bestemmingsplanniveau.

Tekentafel

De voorzitter van vereniging Bouwend Nederland, Elco Brinkman, sprak mooie woorden over bouwen en bomen. "Bomen en groen horen bij ons leven. Uit elk woningbehoefteonderzoek blijkt dat iedereen - jong, oud, arm, rijk, enz. - in een groene omgeving wil wonen." Maar omdat stad en land vooral worden ontwikkeld vanuit vastgoed en stenen, is het groen in toenemende mate 'weggezet', vindt de belangbehartiger van bouw- en infrabedrijven. "De wijken waarin we wonen en werken moeten compleet ontwikkeld en heringericht worden. Daar horen bomen en gras bij, daar hoort een parkje in." Brinkman erkende dat steden worstelen met de ruimte. Toch hield hij een pleidooi voor het creëren van meer ruimte voor groen en spelen. Ook moeten de mensen van het groen en de bomen worden betrokken bij het maken van bestekken. "Zet geen mensen rond de tekentafel die geen verstand hebben van bomen", zei Brinkman. "Technici doen moeilijk: er zitten kabels en leidingen in de grond. Ze moeten gaan praten met de groenmensen. De publieke ruimte moet meer aandacht krijgen in de ruimtelijke ordening. Voer actie aan die tafel."

Onverenigbaar

Met belangstelling luisterden De Bomenridders naar de sprekers en dachten onderwijl aan hun Rotterdamse thuisbasis. Ook de gemeente Rotterdam is zich ervan bewust dat groen en bomen een stad aantrekkelijk(er)

maken. Om de kwaliteit van de openbare ruimte op groengebied te versterken, heeft de gemeente een Bomenstructuurvisie (BSV) laten opstellen die op 8 april 2010 door de gemeenteraad is vastgesteld. De praktijk is echter weerbarstig. Bomen moeten nog steeds wijken voor nieuwbouw, parkeerplaatsen, ophoging, rioleringswerkzaamheden, herinrichting, enzovoort, alle fraaie BSV-voorstellen ten spijt. Bomen worden niet, zoals de BSV en De Bomenridders graag zien, ingepast in ruimtelijke ontwikkelingsplannen. Op dit moment loopt en bezwaar tegen een verleende kapvergunning voor 17 volgroeide, gezonde bomen die gekapt moeten worden voor het nieuwbouwproject aan de Slaghekstraat waarvan

de bouwvergunning niet eens is verleend. Daarnaast zijn De Bomenridders in gesprek met de landschapsarchitecten Juurlink en Geluk en de Erasmus Universiteit Rotterdam (EUR) over de nieuwe campus, waarvoor ambitieuze plannen zijn ontwikkeld. De plannen, die in 2013 al voor een deel zullen zijn gerealiseerd, leiden volgens de EUR tot een 'duurzamere en groenere campus'. Dat daarvoor eerst 295 bomen gekapt moeten worden, vinden De Bomenridders onverenigbaar. Zij kunnen zich dan ook geheel vinden in de stelling van de Apeldoornse beleidsmedewerker Kuijpers: "Groen is een zaak van lange adem en daar zijn pleitbezorgers voor nodig." Dit geldt dubbel en dwars voor Rotterdam.

HOMMELES, VOOR ELKE NATUURKLUS

Hommeles is gespecialiseerd in het leveren van materialen en diensten voor het maken van insecten-, vogel-, en

dierenkasten in uw tuin met respect voor de natuur en het milieu. Hommeles is ontstaan vanuit de constatering dat mensen graag praktisch met natuur bezig willen zijn. Aangeboden diensten en producten hebben zich al bewezen in de praktijk als leuke en leerzame activiteiten.

Hommeles springt in op een leemte in het huidige standaard Natuur- en Milieueducatie (NME) activiteitenaanbod. Het aanbod van Hommeles is geschikt voor kinderen en volwassenen.

Voor meer info zie: www.hommelesnme.nl

200 MENSEN GEVRAAGD!!

GEEF JE OP ALS OVERZETTER VOOR DE KOMENDE PADDENTREK

De Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging (KNNV) afdeling Delfland zet in de periode tussen half-februari en begin-april weer padden, kikkers en salamanders over tijdens de jaarlijkse voorjaars trek van winterverblijf naar voortplantingsplaats.

Dat doet deze vereniging omdat heel veel van deze beschermde dieren in het voorjaar worden doodgereden door het (auto)verkeer. Zonder hulp van paddenoverzetters sterven ca. 5.000 amfibieën in Bergschenhoek, Bleiswijk, Delfgauw, Delft, Hoek van Holland, Leidschenveen, Maasland en Pijnacker, elk voorjaar een vroegtijdige dood omdat zij tijdens hun trektocht de wegen en straten oversteken.

De KNNV zoekt minimaal 200 mensen om op verschillende locaties deze dieren over te zetten. Ook ouders met kinderen of verenigingen zijn welkom.

De werkzaamheden houden in:

amfibieën die op de weg of straat lopen handmatig overzetten levende en dode dieren tellen en noteren zonodig informatie geven aan passanten via een folder op bepaalde locaties hekken openen en sluiten

De periode en tijden

tussen half-februari en begin-april (ongeveer vier à vijf weken) één avond per week van 19.00 (begin van de schemering) tot 22.00 uur.

Ter ondersteuning ontvangt men handleiding met instructies, plattegrond en overige informatie folders voor belangstellenden. Aan het einde van de actie worden de resultaten besproken tijdens een afsluitingsbijeenkomst in De Papaver.

Voor informatie en deelname kan je bellen met:

Geert van Poelgeest, 015 - 261 00 48, afdelingDelfland@knnv.nl

DE VTM STEUNT U BIJ INSPRAAK EN ACTIE

Gebeurt er in uw omgeving iets waarmee u het niet eens bent? Wilt u dat laten weten aan de politiek en de beleidsmakers, maar weet u niet precies hoe u dat aan moet pakken of zoekt u medestanders?

De Vereniging Tegen Milieubederf kan u op verzoek steunen bij inspraak en bezwaarprocedures over onderwerpen op het gebied van milieu, ruimtelijke ordening en leefomgevingkwaliteit.

AANMELD-BON

Naam:

Adres:

Postcode en woonplaats:

Telefoonnummer:

E- mailadres:

Datum:

Handtekening:

JA! Ik word lid van de VTM voor €15,- per jaar.
Ik wacht met betalen op de acceptgiro die mij wordt toegezonden.

DEZE BON OPSTUREN IN EEN GEFRANKEERDE ENVELOP NAAR:

Vereniging Tegen Milieubederf
Postbus 21690
3001 AR Rotterdam

Aanmelden kan ook via de website www.vtm-milieu.nl

